

aan
De Raad

van / doorkiesnummer
K. van Assen
(06) 341 209 90

ter kennisname aan

corsanummer
20.054729

bijlage(n)
0

datum
8 september 2020

betreft

Voortgang Inkoop en Regiovisie Jeugdhulp

Deze notitie bevat informatie over de voortgang van de regionale inkoop jeugdhulp en het proces naar een nieuwe regiovisie.

1. Voortgang regionale inkoop jeugdhulp

Eerder is de raad geïnformeerd over de hernieuwde gesprekken met de jeugdhulpaanbieders na uitspraak van de voorzieningenrechter op 22 oktober j.l., over de H10-contractering van de jeugdhulp voor 2020 en verder en het borgen van de zorgcontinuïteit 2020 met overbruggingscontracten. Met het voorstel dat aan de jeugdhulpaanbieders is gedaan voor een overbruggingscontract 2020 is de zorgcontinuïteit eind 2019 voor de jeugdigen en gezinnen geregeld.

Spoedappèl

Tevens hebben wij daarbij gemeld dat de H10 gemeenten naar aanleiding van het kort geding een spoedappèl hebben aangespannen. Dit spoedappèl dat de gemeenten als parallel traject hebben ingesteld over de uitspraak van de voorzieningenrechter, hebben we ingezet met het oog op noodzakelijke verduidelijking van een aantal punten in het vonnis. Dit spoedappèl vraagt van het Hof onder andere een uitspraak op de verdeling van verantwoordelijkheden tussen gemeenten en jeugdhulpaanbieders bij de opbouw van tarieven.

Het spoedappèl zou op 25 maart plaatsvinden maar is vanwege Corona verzet naar 8 juni. De uitspraak wordt rond 21 juli 2020 verwacht.

Vorbereiding hervatting inkoop jeugdhulp 2021 en verder

Direct na het bereiken van overeenstemming over het overbruggingscontract zijn de gemeenten samen met een vertegenwoordiging van de jeugdhulpaanbieders doorgegaan met het voorbereiden van de hervatting van de inkoop jeugdhulp voor 2021 en verder.

Uit de vele vragen die door de jeugdhulpaanbieders zijn gesteld n.a.v. de nota van inlichtingen van de afgebroken inkoopronde is een aantal steeds terugkerende thema's gedestilleerd voor nader overleg en uitwerking. Thema's betroffen onder meer de juridische mogelijkheden voor jeugdhulpaanbieders bij tussentijdse herziening van contracten, aspecten van het werken met hoofd- en onderaannemerschap, nadere uitwerking van resultaatsturing, kostenbeheersing, privacybescherming en administratieve lasten.

Als werkvorm is daarbij gekozen voor een periodiek bestuurlijk overleg tussen gemeenten en jeugdhulpaanbieders en multidisciplinaire overlegtafels onder voorzitterschap van afwisselend functionarissen van gemeenten en jeugdhulpaanbieders. Per thema was het doel om als gemeenten en aanbieders samen tot concrete input voor de inkoopdocumenten te komen. Deze werkvorm heeft de samenwerking met jeugdhulpaanbieders verbeterd en geleid tot een inhoudelijke bijstelling en gedragen uitkomsten op een aantal onderwerpen, zoals rond het omgaan met privacy, resultaatmeting, administratief proces etc. Andere onderwerpen zijn al wel besproken, maar vragen verdere uitwerking of wachten op landelijke input zoals bij hoofd- en onderaannemerschap. De werkwijze met het periodiek op gestructureerde wijze en aan de hand van concrete thema's overleggen wordt de komende twee jaar gecontinueerd. Met deze werkvorm wordt een basis gelegd voor een continu verbeterproces voor het jeugdstelsel.

Onafhankelijke procesbegeleider voor de tarieven 2021

Onderdeel van de uitspraak van de voorzieningenrechter was de aanbeveling om met hulp van een onafhankelijke derde gezamenlijk tot goed onderbouwde tarieven te komen. Dit traject is in januari opgestart voor de tarieven 2021. Hiervoor hebben gemeenten en aanbieders samen een onafhankelijke procesbegeleider gevonden in de persoon van mevrouw Cathy van Beek*. Zij heeft het proces geleid en is daarbij ondersteund door Berenschot als onafhankelijk financieel expert. Het traject is inmiddels afgerond, maar binnen de beschikbare tijdspanne kon niet op alle punten overeenstemming worden bereikt en zullen een aantal tarieven nader worden uitgewerkt binnen het onderstaand genoemde ontwikkeltraject.

Afronding voorbereiding hervatting inkoop

Met nog enkele sessies van de overlegtafels en het tarieventraject te gaan overviel de coronacrisis Nederland. Om tot een werkbare overeenstemming op alle punten te kunnen komen, was meer tijd nodig dan door de crisis beschikbaar was. Op de punten waarover zoals eerder in de brief vermeld afspraken zijn gemaakt konden teksten in de inkoopdocumenten worden opgenomen. Voor een aantal andere onderwerpen zoals onder andere forensische zorg en de uitwerking van trajectfinanciering o.b.v. 'Profiel-Intensiteit-Combinaties' was voor een verantwoorde overgang meer voorbereidingstijd en ervaringsgegevens nodig dan beschikbaar.

Om per 1 januari 2021 rechtmatige contracten te hebben en om al zoveel mogelijk te kunnen gaan werken vanuit het door de raad vastgestelde inkoopkader† als basis voor de vormgeving van een vernieuwd jeugd stelsel, zijn de gemeenten en de jeugdhulpaanbieders overeengekomen het inkooptraject pragmatisch af te ronden. Dit impliceert het verwerken van waar al overeenstemming over is, afspraken over verdere geleidelijke ontwikkeling en nog tijdelijk continueren van het werken met grotendeels de huidige producten en met productiebekostiging (prijs x hoeveelheid). Dit betekent dat:

- de tarieven voor 2021 na doorrekening van het advies van de externe procesbegeleider zijn vastgesteld; helaas kon hierbij verdere kostenstijging die regionaal kan oplopen tot maximaal 7 mln. niet worden voorkomen.
- vanaf 2021 wordt gewerkt met nieuwe overeenkomsten waarmee door andere voorwaarden wordt beoogd zowel kwalitatief door resultaatdialogen en contractmanagement op basis van data als financieel op basis van bestedingsafspraken in de komende jaren meer grip op de jeugdhulp te krijgen; de nieuwe overeenkomsten bieden de flexibiliteit om jaarlijks aanpassingen door te voeren en zo het stelsel voortdurend te verbeteren.

Uitkomst regionaal inkooptraject 2021 e.v.

1. Doelstellingen

In de Inkoopstrategie en in diverse daaraan verwante (beleids)documenten, zowel regionaal als lokaal (zoals bijvoorbeeld het Regionale Transformatieplan en diverse coalitieakkoorden) hebben de H10-gemeenten gezamenlijk en/of individueel ambities uitgesproken voor wat betreft de ontwikkeling van de jeugdhulp. In de inkoopdocumenten zijn die doelstellingen als volgt samengebracht:

"De H10-gemeenten hebben een duidelijke visie op hoe zij de dienstverlening in het kader van Jeugdhulp in de toekomst willen inrichten.

De uitgangspunten hierbij zijn:

I. Resultaatgerichte inzet van hulp en ondersteuning gericht op het verder ontwikkelen van kwaliteit in de zin van zowel effectiviteit als efficiency, in een financieel houdbaar stelsel:

* Drs. Cathy van Beek MCM is Kwartiermaker duurzame zorg bij het ministerie van VWS en Strategisch duurzaamheidsadviseur Radboudumc. Daarnaast is ze ambassadeur duurzame zorg van MVO Nederland. Ze is verder intern toezichthouder van o.a. de Hersenstichting en leidt als onafhankelijk voorzitter van het bestuur van Akwa, het Kwaliteitsinstituut van de GGZ.

† Raadsvoorstel Inkoopstrategie specialistische jeugdhulp Haaglanden 2020 – 2024, d.d. 3 juli 2018 (18-017)

- Als hulp nodig is, is deze waar mogelijk tijdelijk.
- Doel is zoveel mogelijk zonder hulp verder te kunnen.
- Aanbieders schalen hulp af wanneer mogelijk

II. Jeugdhulpaanbieders werken integraal en systeemgericht. Eén jeugdhulpaanbieder coördineert alle hulp en ondersteuning die nodig is om de vooraf bepaalde resultaten te behalen, op het gebied van niet- vrij toegankelijke Jeugdhulp

III. Jeugdhulp is pas aan de orde als inzet van eigen kracht en netwerk, voorliggende voorzieningen of vanuit het lokale team onvoldoende is."

2. Belangrijke bouwsteen in de nieuwe inkoop: structuur met twee overeenkomsten

Onderdeel van de inkoopdocumenten is de toepassing van een nieuwe contractvorm. De nieuwe contracten bestaan vanaf 1 januari 2021 uit een Ontwikkelovereenkomst en Resultaatovereenkomsten per gemeente tussen gemeente en individuele aanbieders. Daarbij geldt:

- Vertrekpunt bij de publicatie zijn uniforme documenten, op basis van de door de regionale raden vastgestelde inkoopstrategie;
- De Ontwikkelovereenkomst wordt daarbij voor een periode van twee jaar gesloten met een verlengingsoptie van vier maal een jaar;
- De Resultaatovereenkomst wordt jaarlijks afgesloten;
- Bij beide overeenkomsten gelden herzieningsprocedures met rechtsbescherming voor de aanbieders.

3. Lokaal maatwerk

Meerdere gemeenten in de regio Haaglanden wensen vernieuwend aanbod in het brede sociaal domein, zoals arrangementen op het snijvlak van Wmo en jeugdhulp (gezinsgericht) en arrangementen rond onderwijs en jeugdhulp.

Zolang het v.w.b. jeugdhulp niet gaat om dezelfde, al eerder regionaal ingekochte producten, bestaat de mogelijkheid om aanvullend op de regionale inkoop ook lokale inkoop uit te voeren. Dat vraagt nauwkeurigheid t.a.v. het aanvullende karakter in het zorglandschap. Vanuit een opgebouwde praktijk en een te ontwikkelen visie op een zgn. 'dekkend zorglandschap' kan via lokale inkoop en herzieningsronden invloed op het zorglandschap worden uitgeoefend.

4. Financiële consequenties

Het proces om de tarieven vast te stellen is zoals aangegeven nog niet helemaal afgerond. Bij een gelijkblijvend zorgvolume als in 2019 is de huidige verwachting dat de jeugdzorgkosten met circa € 7 miljoen (2 a 3%) stijgen in 2021 voor de regio Haaglanden, afhankelijk van de uitkomst bij de J&O. Dit betekent voor Rijswijk een bedrag van €329.000. De gewenste besparing door lagere tarieven kan niet worden gerealiseerd, ondanks de inzet van een externe procesbegeleider. De financiële consequenties komen voort uit de juridische afspraak van eind 2019 en zijn daarmee onontkoombaar.

5. Mogelijkheden om kosten te beperken

Omdat helder is dat mede ten gevolge van het kort geding gemeenten rond tarieven vooralsnog geen vuist kunnen maken, wordt het beleid nog meer gericht op het beperken van het volume bij de specialistische zorg. Zwaartepunt ligt daarbij op het werk van de lokale teams: preventieve voorzieningen en zelf vaker helpen, nauwere samenwerking met huisartsen en GI's in hun rol als verwijzer, de ondersteuning in de huisartsenpraktijk (POH) en contractmanagement op aanbiedersniveau (waaronder het kwantitatief en kwalitatief benchmarken van aanbieders). In 2021 komt daar regionaal het instrument van het werken met bestedingsruimte per aanbieder bij. Bedoeling is dat van dit instrument een beperkend effect uitgaat en verschuiving van cliënten naar organisaties die nog wel budget hebben. Maximale bestedingsruimte is een lichtere en meer flexibele variant van de harde omzetplafonds, die op hun beurt als nadeel hebben dat zij onder meer wachtlijsten en uitgestelde zorgvraag tot gevolg hebben.

6. Toetreding

Het regionale jeugdhulplandschap wordt gekenmerkt door een beperkt aantal grote aanbieders die de ruggengraat van het stelsel vormen (6), middelgrote aanbieders waarvan diverse nieuwkomers (30), kleine aanbieders (31) en een substantieel aantal (vrijgevestigden > 100). Het overgrote deel van de aanbieders (waaronder vrijgevestigden) betreft GGZ-organisaties, wat mede verklaard kan worden door de in 2012 ingezette marktwerking in deze sector.

Met deze inkoopronde zullen ten gevolge van de open houseprocedure in het eerste jaar nog geen beperkingen kunnen worden gesteld bij de aantallen aanbieders met wie door de H10 regio een Ontwikkelovereenkomst wordt gesloten. Niet alle aanbieders zijn in alle gemeenten actief. Door toepassing van de Resultaatovereenkomsten neemt het aantal aanbieders per gemeenten wel iets af. De toets op kwaliteit gebeurt centraal voorafgaand aan het sluiten van de contracten door de wettelijke eisen, aanvullende regionale eisen op het gebied van gezonde bedrijfsvoering en kwaliteit, indien voorkomend inspectierapporten alsmede een referentietoets.

Twee ontwikkeljaren

De inkoopdocumenten zijn 1 juli 2020 gepubliceerd. Op basis van een gewenste duurzame samenwerking en ook op basis van afspraken tussen de gemeenten op landelijk niveau zullen de overeenkomsten meerjarig zijn. De complexiteit van de materie, de opgelopen vertraging door de coronacrisis, de aandacht voor kostenbeheersing en nadere afwegingen in het samenspel lokaal/regionaal zullen de komende periode nog een paar keer bijstelling vragen van afspraken (zie hierna onder regiovisie). Dit alles vraagt ruimte voor doorontwikkeling. Wij kiezen daarom voor een combinatie van een contract met een langere looptijd (initieel voor twee jaar, met verlengingsmogelijkheid tot zes jaar), met mogelijkheden voor herziening en tussentijdse beëindiging. Uitgangspunt blijft dat wordt toegewerkt naar meer resultaatsturing. Het instrument trajectfinanciering kan zoals eerder vermeld daarbij volgend jaar nog niet worden ingezet, maar wel instrumenten als maximale bestedingsruimte, resultaatmeting, contract- en relatiemanagement en cliënttevredenheid, alsmede het sturen op transformatiedoelen als 'zo thuis mogelijk opgroeien', 'integrale zorg' en 'ruimte voor de professional'.

2. Regiovisie Jeugdhulp – regionale agenda Jeugdhulp

In het Bestuurlijk Overleg Jeugd hebben de wethouders van de tien gemeenten in de regio Haaglanden naar aanleiding van het kort geding en op basis van landelijke initiatieven van VNG en Rijk besloten tot het ontwikkelen van een regiovisie jeugdhulp. De voornemens van het Rijk staan verwoord in de brief van maart 2020 'Perspectief voor de Jeugd'. Daarin is ook aandacht voor de herinrichting van de jeugdbeschermingsketen. Over deze herinrichting zullen wij u separaat informeren en dan ook wat uitgebreider op deze Kamerbrief ingaan.

De minister verwacht dat per regio wordt toegewerkt naar een nadere specificatie van de samenwerkingsschaal (lokaal, regionaal en bovenregionaal) voor de verschillende typen jeugdhulp en jeugdbescherming en de VNG heeft daaromtrent de 'Norm voor opdrachtgeverschap' ontwikkeld, gericht op het verbeteren van de gemeentelijke samenwerking en het opdrachtgeverschap in de jeugdhulp.

De regiovisie beschrijft de ambities op de gehele jeugdhulpsector met onderscheid en aandacht voor de lokale wensen, belangen en taken en wensen en de verantwoordelijkheden van college en raad, alsmede de verplichte regionale en bovenregionale samenwerking op de zwaardere vormen van de jeugdhulp. Doel van de regiovisie is definiëren van de uitgangspunten voor een duurzame samenwerking tussen de gemeenten en het uitzetten van de koers van de komende jaren, 2021-2025, op transformatie van de jeugdhulp, de verbinding met andere aanpalende velden in het sociaal domein en het onderwijs, de samenwerking met de jeugdhulpaanbieders en de ketenpartners. De regiovisie zal mede als inhoudelijk kader dienen voor de resultaatgerichte jeugdhulp in de komende jaren. Naast de inhoudelijke uitgangspunten beschrijft de regiovisie ook de overeengekomen rollen en verantwoordelijkheden in de regionale samenwerking.

De ontwikkeling van de regiovisie vindt plaats in een paar stappen waarbij alle belanghebbenden zoals de ouders en jeugdigen, de jeugdhulpaanbieders, de ketenpartners in het proces worden betrokken. Het proces start met een startfoto waaraan momenteel wordt gewerkt. De startfoto geeft een beeld met kwantitatieve en kwalitatieve gegevens van het regionale zorglandschap en de aansluiting daarvan op de lokale situatie. Deze startfoto is de basis voor het formuleren van de ambities voor de komende jaren. Wat gaat goed en willen we behouden, wat kan verbeterd worden en waar zitten die hiaten die noodzakelijk moeten worden opgepakt.

De raad wordt eveneens op verschillende momenten bij de ontwikkeling van de regiovisie betrokken, te beginnen met het aan u voorleggen van de startfoto in een sessie waarin u in de gelegenheid wordt gesteld input te geven ten aanzien van de te hanteren uitgangspunten. Uiteindelijk zal de regiovisie aan de raad ter vaststelling worden voorgelegd. De planning is er op gericht in de 2^e helft van dit jaar de diverse input op te halen. Besluitvorming over de regiovisie is voorzien in de 1^e helft van 2021. Op basis van de regiovisie zal binnen de regionale samenwerking vervolgens worden gewerkt met jaarlijkse uitvoeringsplannen. Op basis van genoemde resultaten/ambities zullen gemeenten en aanbieders deze plannen uitvoeren.